

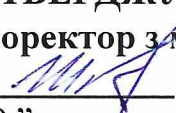
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра бізнесу та управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
“ 29 ” серпня 2025 р.

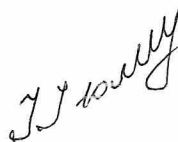
**ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	071 Облік і оподаткування
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Облік та бізнес-аналітика»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

старший викладач кафедри
бізнесу та управління

Ігор ЦЮЦЯК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри бізнесу та управління,
протокол № 1 від 28.08.2025 року

к.е.н., доц., завідувач кафедри
бізнесу та управління

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПІ
старший викладач кафедри
бізнесу та управління

Ігор ЦЮЦЯК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29.08.2025 року

e-mail	<u>ihor.tsiutsiak@ukd.edu.ua</u>
Номер аудиторії чи кафедри	<u>Кафедра бізнесу та управління</u>
Посилання на сайт	<u>Ігор ЦЮЦЯК</u>
Сторінка курсу в СДО	<u>Облік і звітність в оподаткуванні</u>

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Облік у системі оподаткування є важливою складовою облікової системи підприємства, який формується за даними бухгалтерського обліку та нормами податкового законодавства. Такий облік забезпечує інформаційні потреби користувачів в частині нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів до бюджетів відповідного рівня. Належним чином організована система обліку і звітності в оподаткуванні, впливає, з одного боку, на якість облікової інформації, поданої до Державної податкової служби України, а з іншого – надає можливість мінімізувати податкові платежі, в рамках податкового законодавства, та уникнути штрафних санкцій з боку контролюючих органів. Саме тому, майбутні фахівці, у сфері обліку і оподаткування, повинні на професійному рівні володіти теоретичними та методичними аспектами ведення обліку у системі оподаткування, що є окремою ділянкою облікової роботи на підприємстві.

Навчальна дисципліна «Облік і звітність в оподаткуванні» займає провідне місце у навчальному процесі підготовки бакалаврів з обліку і оподаткування, що зумовлене значенням облікової системи в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-звітної інформації. Навчальна дисципліна «Облік і звітність в оподаткуванні» є невід’ємною частиною циклу дисциплін, включених до групи базових дисциплін професійної підготовки, необхідних фахівцям, зайнятим у сфері обліку, аналізу, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств. Дана дисципліна є базовою дисципліною освітньої програми підготовки студентів за першим (бакалаврським) освітнім рівнем, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Мета та завдання дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи знань з теорії та практики нарахування й сплати податків і зборів; відображення у системі рахунків бухгалтерського обліку інформації про розрахунки платників податків з бюджетом за податковими платежами та складання податкової звітності.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- основні законодавчі та нормативні акти, якими регламентуються питання оподаткування суб’єктів підприємницької діяльності, ведення податкового обліку та складання звітності;
- місце і значення облікової та податкової систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств;
- теоретичні основи оподаткування, включаючи трактування основних категорій, економічну сутність, ознаки та функції податків, а також склад загальнодержавних і місцевих податків й зборів;

- механізми функціонування податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах;
- порядок нарахування та сплати загальнодержавних непрямих податків;
- порядок нарахування та сплати загальнодержавних прямих податків;
- порядок нарахування та сплати місцевих податків та зборів;
- характеристики рахунків, призначених для облікового відображення податкових платежів;
- порядок документального оформлення операцій з нарахування та сплати податків й зборів;
- особливості практики здійснення обліку та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності;
- загальні вимоги, які ставляться до податкової звітності.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- використовувати законодавчі акти, які регламентують порядок справляння податкових платежів до бюджету;
- визначати сутність об'єктів обліку й оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;
- володіти методичним інструментарієм обліку та оподаткування господарської діяльності підприємств;
- визначати базу оподаткування з загальнодержавних та місцевих податків і зборів;
- розраховувати суми податків й обов'язкових платежів, що підлягають сплаті до бюджетів різних рівнів;
- застосовувати спрощену систему оподаткування;
- відображати в системі рахунків бухгалтерського обліку нараховані зобов'язання за податками та платежами;
- формувати податкову звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Облік та бізнес-аналітика»).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ПРН 02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств ПРН 03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності ПРН 05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств ПРН 06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності ПРН 07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах
ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	
ЗК 3. Здатність працювати в команді	
ЗК 4. Здатність працювати автономно	
ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	
ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	
ЗК 7. Здатність бути критичним та самокритичним	
ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	
ЗК 9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	
ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою	
ЗК 11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій	
ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	
ЗК 13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	
СК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макрота мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці	
СК 2. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних	

завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування	
СК 3. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення	
СК 4. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання	
СК 5. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень	
СК 6. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій	
СК 7. Застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості	
СК 8. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів	
СК 9. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування	
СК 10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків	

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави	
--	--

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3		
Семестр	6		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	22 (в годинах)	6 (в годинах)
	семінари, практичні	20 (в годинах)	2 (в годинах)
Самостійна робота		48 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Економічна теорія	
Фінансова грамотність	
Бухгалтерський облік (загальна теорія)	
Бюджетна та податкова система	
Фінансовий облік	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Основи оподаткування суб'єктів господарювання в Україні (1 год.)

Поняття та економічна сутність податків та зборів. Функції податків, їх сутність та особливості прояву.

Елементи системи оподаткування, що визначаються під час встановлення податків, та їх характеристика.

Класифікація податків: за формою оподаткування; за економічним змістом об'єкта оподаткування; залежно від рівня державних структур, які встановлюють податки. Прямі та непрямі податки. Види прямих податків. Види непрямих податків. Загальнодержавні податки і збори, місцеві податки і збори.

Види систем оподаткування: загальна і спрощена.

Поняття податкового обліку та його основні характеристики.

Питання для самостійного вивчення (4 год.): Історичні та економічні передумови виникнення податків та зборів. Значення податків та зборів у формуванні доходів бюджету. Переваги та недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 6, 12, 14, 15, 16, 17).

Тема 2. Платники податків, їх права, обов'язки та відповідальність (1 год.)

Платники податків, їх права та обов'язки. Види юридичної відповідальності платників податків за порушення податкового законодавства. Умови притягнення до фінансової відповідальності. Види штрафних санкцій за порушення податкового законодавства. Обставини, що звільняють або пом'якшують відповідальність.

Питання для самостійного вивчення (2 год.): Реєстрація платників податків та її значення. Взаємодія платників податків з податковими органами (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11).

Тема 3. Облік і звітність за податком на додану вартість (4 год.)

Сутність податку на додану вартість та його значення. Платники податку на додану вартість. Реєстрація осіб як платників податку на додану вартість. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість. База оподаткування податком на додану вартість.

Операції, які звільнені від оподаткування податком на додану вартість. Операції, які не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість. Ставки податку на додану вартість.

Податкова накладна: порядок складання та терміни реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Податкові зобов'язання, їх зміст та порядок виникнення. Облік податкових зобов'язань.

Податковий кредит: визначення, умови одержання права на податковий кредит. Порядок відображення податкового кредиту з податку на додану вартість в системі рахунків бухгалтерського обліку. Особливості обліку податку на додану вартість при ввезенні товарів на митну територію України.

Електронне адміністрування податку на додану вартість. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету або відшкодуванню з бюджету.

Податкова декларація з податку на додану вартість, її зміст та порядок складання.

*Питання для самостійного вивчення (6 год.): **Особливості нарахування податку на додану вартість при ввезенні товарів на митну територію України. Особливості застосування касового методу нарахування податку на додану вартість. Порядок бюджетного відшкодування податку на додану вартість. Податкові періоди й особливості їх застосування. Строки подачі декларації з ПДВ та строки сплати ПДВ. Єдиний реєстр податкових накладних (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17).***

Тема 4. Облік і звітність за акцизним податком та митом (2 год.)

Платники акцизного податку. Об'єкт оподаткування та база оподаткування акцизним податком. Перелік підакцизних товарів. Види ставок акцизного податку: адвалорні, специфічні, змішані.

Порядок визначення та облік податкових зобов'язань з акцизного податку при продажі підакцизної продукції вітчизняного виробництва. Порядок визначення та облік податкових зобов'язань з акцизного податку у разі імпортування підакцизних товарів.

Акцизний податок з роздрібного продажу підакцизних товарів: платники, база оподаткування, ставки акцизного податку з роздрібного продажу підакцизних товарів. Облік акцизного податку з роздрібного продажу товарів.

Види, платники та об'єкт оподаткування митом. База оподаткування митом товарів, що переміщуються через митний кордон України. Порядок визначення суми мита та його сплати.

*Питання для самостійного вивчення (6 год.): **Строки сплати акцизного податку для імпортерів алкогольних та тютюнових виробів. Порядок отримання акцизних марок вітчизняними виробниками та імпортерами. Правила складання та реєстрації акцизних накладних. Митна вартість товарів, методи її визначення. Державне мито та порядок його справляння (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17).***

Тема 5. Облік і звітність за податком на прибуток підприємства (4 год.)

Сутність та значення податку на прибуток підприємства, його законодавче регулювання. Платники податку на прибуток підприємства: юридичні особи – резиденти, нерезиденти.

Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємства. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення. Загальна характеристика

прибутку як об'єкта оподаткування. Порядок розрахунку фінансового результату до оподаткування та податку на прибуток підприємства. Порядок визначення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); розрахунок валового прибутку (збитку); визначення фінансового результату від операційної діяльності; розрахунок фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування.

Характеристика та порядок визнання доходів у відповідності до вимог Національних стандартів бухгалтерського обліку. Облік доходів в результаті операційної, фінансової та іншої діяльності і їх відображення у Звіті про фінансові результати.

Визначення, склад та характеристика витрат, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування податком на прибуток. Облік витрат в результаті операційної, фінансової та іншої діяльності і їх відображення у Звіті про фінансові результати. Облік податку на прибуток. Порядок розрахунку амортизації на об'єкти основних засобів для визначення об'єкта оподаткування згідно з Податковим кодексом України. Порядок розрахунку амортизації нематеріальних активів для визначення об'єкта оподаткування згідно з Податковим кодексом України.

Характеристика різниць, на суму яких необхідно здійснити коригування фінансового результату до оподаткування. Особливості справляння податків Резидентом Дія Сіті за умови отримання статусу – платника податку на особливих умовах. Податкова декларація з податку на прибуток підприємств, її зміст та порядок складання.

Питання для самостійного вивчення (8 год.): Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємства. Класифікація груп основних засобів та нематеріальних активів для нарахування амортизації залежно від строків корисного використання. Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів. Характеристика різниць, що виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів. Характеристика різниць, що виникають при формуванні резервів (забезпечень). Характеристика різниць, що виникають при здійсненні фінансових операцій (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17).

Тема 6. Облік і звітність за податком на доходи фізичних осіб та військовим збором (4 год.)

Поняття податку на доходи фізичних осіб, його законодавче регулювання. Платники податку на доходи фізичних осіб. Об'єкт та база оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Ставки податку на доходи фізичних осіб. Порядок нарахування та перерахування податку на доходи фізичних осіб до бюджету.

Податкові соціальні пільги для різних категорій населення. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності.

Платники, об'єкти та база оподаткування військовим збором. Ставки військового збору та порядок його розрахунку.

Порядок відображення податку на доходи фізичних осіб та військового збору в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Порядок заповнення та подання податковими агентами Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

Питання для самостійного вивчення (6 год.): Податкова знижка: суть і механізм застосування. Порядок отримання податкової знижки. Оподаткування інших видів доходів фізичних осіб. Порядок перерахування роботодавцем сум наданих податкових соціальних пільг. Обов'язки та відповідальність громадян щодо сплати податку на доходи фізичних осіб (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17).

Тема 7. Облік і звітність за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням (1 год.)

Законодавча і нормативна база щодо нарахування та сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Платники, об'єкти та база оподаткування єдиним соціальним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Ставки єдиного соціального внеску, особливості їх застосування. Добровільна сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Порядок обчислення єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Порядок відображення єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Питання для самостійного вивчення (4 год.): Терміни сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Терміни подання звітності єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Порядок заповнення та подання страхувальниками Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17).

Тема 8. Облік розрахунків із бюджетом за екологічним податком та рентною платою (1 год.)

Сутність та значення екологічного податку. Платники екологічного податку. Об'єкт, ставки та база оподаткування екологічного податку. Порядок обчислення екологічного податку. Порядок відображення екологічного податку в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин. Рентна плата за користування надрами з метою, не пов'язаною з видобуванням корисних копалин. Рентна плата за спеціальне використання води. Порядок відображення рентної плати в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Питання для самостійного вивчення (2 год.): Основні принципи системи майнових податків. Порядок подання податкової звітності та строки сплати рентної плати. Порядок звітування перед податковими органами та терміни сплати екологічного податку (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11).

Тема 9. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності (2 год.)

Сутність та значення спрощеної системи оподаткування. Групи платників єдиного податку та їх порівняльна характеристика. Критерії віднесення платників до певної групи. Умови і порядок переходу на спрощену систему оподаткування.

Платники, об'єкти та ставки єдиного податку першої – третьої групи. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої – третьої групи. Особи, які не можуть бути платниками єдиного податку першої – третьої групи.

Об'єкт та база оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи. Обмеження в набутті статусу платника єдиного податку четвертої групи.

Ведення обліку і складання звітності платниками єдиного податку.

Питання для самостійного вивчення (4 год.): Податкові (звітні) періоди для суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали спрощену систему оподаткування. Строки сплати єдиного податку. Порядок нарахування єдиного податку для сільськогосподарських виробників. Порядок складання звітності платниками єдиного податку. Строки подання розрахунків платниками єдиного податку – юридичними особами (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11).

Тема 10. Облік місцевих податків і зборів (1 год.)

Загальні засади, склад та особливості нарахування місцевих податків і зборів.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: платники, об'єкти оподаткування, база, строки сплати та подання розрахунків до податкових органів.

Транспортний податок: платники, об'єкт, база оподаткування. Ставка податку, порядок обчислення і строки сплати податку юридичними та фізичними особами.

Плата за землю: платники, об'єкт, база оподаткування. Пільги зі сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб. Ставки земельного податку, порядок обчислення і строки сплати податку юридичними та фізичними особами.

Місцеві збори. Збір за місця для паркування транспортних засобів: платники, об'єкт, база оподаткування, ставка збору. Туристичний збір: платники, ставки, база справляння.

Облік місцевих податків та зборів.

Питання для самостійного вивчення (4 год.): Переваги та недоліки плати за землю. Диференціація ставок плати за землю залежно від призначення земельних ділянок. Індexсація нормативної грошової оцінки земель.

Нерухомість, яка не є об'єктом оподаткування. Диференціація ставок залежно від характеристик транспортного засобу (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11).

Тема 11. Адміністрування податків, зборів та платежів (1 год.)

Податкові консультації. Способи здійснення податкового контролю. Види податкових перевірок. Податковий борг і порядок його погашення.

Питання для самостійного вивчення (2 год.): Терміни надання індивідуальних податкових консультацій. Зміст запиту платників податків на отримання індивідуальної податкової консультації. Єдиний реєстр індивідуальних податкових консультацій. Узагальнюючі податкові консультації. Наслідки застосування податкових консультацій (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11).

Зміст практичних занять

Тема 1. Основи оподаткування суб'єктів господарювання в Україні (1 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1.1. Призначення, роль податків та їх значення у формуванні доходів бюджету

1.2. Характеристика основних функцій податків: фіскальна, регулююча та контрольна

1.3. Характеристика додаткових функцій податків: розподільча та стимулююча

1.4. Загальнодержавні податки і збори та їх характеристика

1.5. Місцеві податки і збори та їх характеристика

1.6. Характеристика елементів системи оподаткування

1.7. Види систем оподаткування: загальна і спрощена

1.8. Поняття податкового обліку та його основні характеристики

2. Тестові завдання.

3. Практичні завдання.

Тема 2. Платники податків, їх права, обов'язки та відповідальність (1 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1.1. Платники податків, основні категорії та критерії їх визначення

1.2. Права платників податків та їх реалізація відповідно до Податкового кодексу України

1.3. Обов'язки платників податків та порядок їх виконання

1.4. Види відповідальності платників податків за порушення податкового законодавства

1.5. Фінансова відповідальність платників податків та умови застосування штрафних санкцій

1.6. Адміністративна відповідальність за податкові правопорушення

1.7. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків

1.8. Обставини, що звільняють або пом'якшують відповідальність платників податків

2. Тестові завдання.

3. Практичні завдання.

Тема 3. Облік і звітність за податком на додану вартість (4 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1.1. Сутність податку на додану вартість, його місце в системі оподаткування

1.2. Переваги й недоліки податку на додану вартість та чинники, що впливають на надходження ПДВ до Державного бюджету України

1.3. Поняття доданої вартості, методи її обчислення

- 1.4. Перелік операцій, що оподатковуються за основною ставкою
- 1.5. Перелік операцій, що оподатковуються за пільговими ставками
- 1.6. Характеристика операцій, які звільнені або не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість
- 1.7. Документальне оформлення і реєстрація операцій із податку на додану вартість
- 1.8. Облік податкових зобов'язань за податком на додану вартість
- 1.9. Порядок відображення податкового кредиту з податку на додану вартість в системі рахунків бухгалтерського обліку
- 1.10. Облікове відображення податку на додану вартість при ввезенні товарів на митну територію України.
- 1.11. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету
2. Тестові завдання.
3. Практичні завдання.

Тема 4. Облік і звітність за акцизним податком та митом (2 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:
 - 1.1. Акцизний податок як форма специфічних акцизів, його переваги та недоліки
 - 1.2. Мета стягнення акцизного податку. Відмінні риси акцизного податку та податку на додану вартість
 - 1.3. Платники акцизного податку та об'єкт оподаткування. Перелік підакцизних товарів
 - 1.4. Види ставок по акцизному податку
 - 1.5. Облік податкових зобов'язань з акцизного податку при продажі підакцизної продукції вітчизняного виробництва
 - 1.6. Облік податкових зобов'язань з акцизного податку у разі імпортування підакцизних товарів
 - 1.7. Акцизний податок з роздрібного продажу підакцизних товарів
 - 1.8. Митні платежі та їх роль в економічній політиці держави
 - 1.9. Платники, об'єкт оподаткування та ставки мита
 - 1.10. Порядок визначення суми мита та його сплати
 - 1.11. Державне мито та порядок його справляння
2. Тестові завдання.
3. Практичні завдання.

Тема 5. Облік і звітність за податком на прибуток підприємства (4 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:
 - 1.1. Сутність податку на прибуток та його фіскальне значення. Переваги та недоліки податку на прибуток підприємств

1.2. Платники податку на прибуток підприємств з числа резидентів та нерезидентів

1.3. Об'єкт оподаткування податком на прибуток. Ставки податку на прибуток: основна та додаткові

1.4. Загальна характеристика прибутку як об'єкта оподаткування

1.5. Сутність та склад доходів, порядок їх визнання

1.6. Облік доходів та їх відображення у Звіті про фінансові результати

1.7. Поняття витрат, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування

1.8. Облік витрат і їх відображення у Звіті про фінансові результати

1.9. Облік податку на прибуток

1.10. Класифікація груп основних засобів та нематеріальних активів для нарахування амортизації залежно від строків корисного використання

1.11. Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів

1.12. Порядок нарахування та облік амортизації на об'єкти основних засобів

1.13. Порядок розрахунку амортизації нематеріальних активів та її облікове відображення

1.14. Податкова декларація з податку на прибуток, її зміст, порядок складання та подання.

2. Тестові завдання.

3. Практичні завдання.

Тема 6. Облік і звітність за податком на доходи фізичних осіб та військовим збором (2 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

1.1. Поняття податку на доходи фізичних осіб та його нормативно-праве регулювання. Переваги і недоліки податку на доходи фізичних осіб

1.2. Платники податку на доходи фізичних осіб: особи, які відносяться до резидентів, нерезидентів та податкових агентів

1.3. Об'єкт оподаткування податку на доходи фізичних осіб у резидента та нерезидента

1.4. Загальний оподатковуваний дохід. Доходи, які не включаються до складу загального місячного або річного оподаткованого доходу

1.5. Обчислення податку на доходи фізичних осіб при нарахуванні доходів у вигляді заробітної плати

1.6. Порядок застосування податкових соціальних пільг для різних категорій населення

1.7. Порядок відображення податку на доходи фізичних осіб та військового збору в системі рахунків бухгалтерського обліку

2. Тестові завдання.

3. Практичні завдання.

Тема 7. Облік і звітність за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням (1 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

- 1.1. Система загальнодержавного соціального страхування в Україні
- 1.2. Законодавча і нормативна база щодо нарахування та сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
- 1.3. Платники та база нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
- 1.4. Ставки єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
- 1.5. Добровільна сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
- 1.6. Порядок відображення єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування в системі рахунків бухгалтерського обліку

2. Тестові завдання.

3. Практичні завдання.

Тема 8. Облік розрахунків із бюджетом за екологічним податком та рентною платою (1 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

- 1.1. Платники, база оподаткування та порядок обчислення екологічного податку
- 1.2. Порядок відображення екологічного податку в системі рахунків бухгалтерського обліку
- 1.3. Склад рентної плати
- 1.4. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування за рентною платою (водних ресурсів)
- 1.5. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування за рентною платою (лісових ресурсів)
- 1.6. Порядок відображення рентної плати в системі рахунків бухгалтерського обліку

2. Тестові завдання.

3. Практичні завдання.

Тема 9. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності (2 год.)

1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:

- 1.1. Значення й економічна сутність спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Фіскальне значення єдиного податку
- 1.2. Перехід на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності
- 1.3. Умови перебування платників на єдиному податку

- 1.4. Порядок нарахування єдиного податку суб'єктами підприємницької діяльності – юридичними особами
- 1.5. Ставки єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб
- 1.6. Порядок нарахування єдиного податку фізичними особами
- 1.7. Ставки єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб
- 1.8. Обмеження в набутті статусу платника єдиного податку
- 1.9. Порядок відображення юридичними особами єдиного податку в системі рахунків бухгалтерського обліку
- 1.10. Порівняння загальної та спрощеної системи оподаткування
- 2. Тестові завдання.
- 3. Практичні завдання.

Тема 10. Облік місцевих податків і зборів (1 год.)

- 1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:
 - 1.1. Загальна характеристика місцевих податків і зборів, їх нормативне регулювання
 - 1.2. Склад та особливості нарахування місцевих податків. Фіскальне значення місцевих податків і зборів
 - 1.3. Повноваження місцевих органів влади щодо встановлення місцевих податків і зборів
 - 1.4. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, порядок його обчислення та сплати
 - 1.5. Місцеві збори: платники, об'єкти, ставки оподаткування та порядок обчислення
 - 1.6. Облік місцевих податків та зборів
- 2. Тестові завдання.
- 3. Практичні завдання.

Тема 11. Адміністрування податків, зборів та платежів (1 год.)

- 1. На основі представленого теоретичного матеріалу, здобувачі мають підготувати відповіді на наступні питання:
 - 1.1. Консультаційне забезпечення платників податків
 - 1.2. Основні методи та інструменти, що використовуються для моніторингу податкової дисципліни
 - 1.3. Класифікація та порядок проведення податкових перевірок
 - 1.4. Податковий борг: сутність та процедури погашення
- 2. Тестові завдання.
- 3. Практичні завдання.

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	48	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	8	20
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	8	—
Підготовка звітів з практичних робіт	8	—
Підготовка до поточного контролю	6	16
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	18	42

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

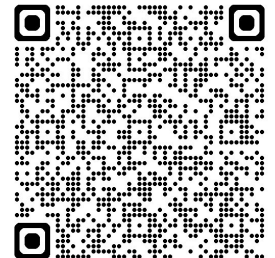
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).¹ “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств	Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда). Наочні методи (ілюстрування, мультимедійні методи). Практичні методи (вправи, практичні роботи). Творчі (дослідження студентів). Метод самостійної роботи. Робота під керівництвом викладача. Інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм).	Екзамен. Поточний контроль. Усний контроль. Письмовий контроль. Тестовий контроль.

різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах		
--	--	--

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – «2»; «3»; «4»; «5». У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання**

знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Андрущенко В.Л., Осмятченко В.О., Ізмайлов Я.О., Тучак Т.В. Податкова система: навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 492 с.
2. Волохова І.С., Дубовик О.Ю., Слатвінська М.О. Податкова система: навч. посіб. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9274>
3. Іванов Ю.Б., Тищенко В.Ф., Найдено О.Є. Податкова система: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с.: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24503>
4. Кузь В.І. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.
5. Луцька Н., Цюцяк І., Цюцяк А. Оцінювання податку на додану вартість у структурі податкових надходжень. Галицький економічний вісник. Т.: ТНТУ, 2023. Том 85. № 6. С. 113–121.: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1241>
6. Луцька Н.І., Цюцяк А.Л., Цюцяк І.Л. Вплив цифровізації на обліково-звітний процес, оподаткування та стратегічне управління бізнесом. Moderní aspekty vědy: XLIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2024. str. 454. С. 40-55: <https://drive.google.com/file/d/1Dk6By-NBC38Ov3kk3o5TtcnX3Qw4lFM/view?pli=1>
7. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. пос. / Н.Л. Гресь, К.К. Недоступ. за заг. ред. проф. М.Т. Теловатої. Дніпро : НТУ «ДП», 2019. 152 с. URI: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/154569>
8. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / М.Т. Теловата, В.П. Пантелеєв, К.В. Безверхий, О.О. Григоревська, С.І. Ковач, О.А. Юрченко. К.: НАСОА. 2019. 506 с. URI: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17482/1/OZO_NP.pdf
9. Податкова система: навч. посіб. / Т. Тучак, В. Осмятченко, Я. Ізмайлов та ін., за заг. ред. д.е.н. В.Л. Андрущенка. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 485 с.
10. Податкова система: підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ: Знання України, 2019. 567с.
11. Томнюк Т.Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
12. Цюцяк А.Л., Цюцяк І.Л., Цюцяк В.І. Цифровізація податкової системи: сучасний стан, проблеми та перспективи. Галицький економічний вісник. 2023. Том 84. № 4. С. 48-55: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42658>
13. Цюцяк І.Л., Цюцяк А.Л., Цюцяк В.І. Податковий кредит за податком на додану вартість: сучасний стан обліку та електронне адміністрування.

Економічний аналіз, 2023. Том 33. № 2. С. 230-238:
<https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/5679/6565657245>

Додаткова література

14. Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.

15. Крисоватий А.І., Панасюк В.М., Мельничук І.В. Основи обліку і оподаткування: підручник (е-видання). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. – 565 с. – URI: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48317>

16. Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит: навч. посібн. [для студ. вищих навч. закл.] /В.Я.Плаксієнко, Ю.А.Верига, В.А.Кулик, Є.А.Карпенко. Київ: ЦУЛ, 2019.-509 с. URI: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/8577>

17. Сиротюк Г.В., Петришин Л.П. Звітність підприємств: навч. посіб. Видавництво «Магнолія 2006», 2021. 440 с.

Електронні інформаційні ресурси

Інформаційною базою вивчення навчальної дисципліни «Облік і звітність в оподаткуванні» є:

- 1) законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали й рекомендації міністерств, відомств;
- 2) фінансово-економічні бюлетені Державної служби статистики України;
- 3) матеріали науково-практичних конференцій;
- 4) підручники та навчальні посібники на електронних носіях;
- 5) професійні видання України;
- 6) Інтернет-ресурси, зокрема:
 - законодавство України – <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
 - офіційний сайт Кабінету Міністрів України – <https://www.kmu.gov.ua>
 - офіційний сайт Міністерства фінансів України – <https://mof.gov.ua/uk>
 - офіційний сайт Державної податкової служби України – <https://www.tax.gov.ua>
 - офіційний сайт Державної служби статистики України – <https://www.ukrstat.gov.ua>
 - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>